

Zalai Közlöny 1900.04.07. 1-2. oldal, alul

TÁRCA

Knortzer Frigyes titka.

Rejtelmes történet.

— Írta: HALIS ISTVÁN. —

(Folyt. és vége.)

II.

Almásynak minden mozdulatán meglátszott az úri nevelés és elegancia, ezenkívül kora is megegyezett királyunkéval. Szóval bevállott.

Én tehát rátértem hamarosan a dologra. Lestük szavaim hatását mindnyájan.

Almásy nem akart a „német szolgája” lenni, kinek rabigája ellen konspirált teljes életében, de lassankint megértette, hogy éppen hazaszereteténel fogva kell engednie. Igaz, hogy nehéz jövőnek néz elébe, mert egész életét rá kell szentelni, családalapításról lemondani és minden ismerős részére meghalni.

Mégis beleegyezett. Eddig is kockáztatta nyakát a haza jövőjéért, tehát miért ne lehetne rabszolga a szent célért.

Mikor idáig jutottunk, akkor hozattunk egy borbély-művészt, ki Almásy külső formáját a királyéhoz igazította és Királyi Pál ünnepélyesen kikiáltotta Miskát királynak.

De itt még nem állapodott meg Királyi; nem tudta megállani, hogy valami tréfát ne csináljon. A vendéglősnek titokban megsúgta, hogy felséges királyunk szerencsételi vendéglőjét és egy „királyi” vacsorát rendelt.

A vendéglős annál inkább elhitte a hallottak igazságát, mert a „Herr von Deákot” úgyis már ismerte. Királyi megesküdtette, hogy a titkot el nem árulja soha, mert a titoktartást fontos politikai okok követelik.

A kiszolgálás mintaszerű volt. Knortzer pincérei zajtalanul dolgoztak s nem kellett pofonokkal móresre tanítani.

Mikor leültünk a vacsorához: elbámultunk. A vendéglős ugyancsak kitett magáért. Az ebédlő-szobánk tele volt rakva gyönyörű virágokkal és minden kigondolható dísszel. De legpompásabb volt benne az a tizenkét elegáns fiatal leány, kik felszolgáltak az asztalnál. Máig is talány előttem, hogy a vendéglős honnan vette hirtelenében ezt a tizenkét szüzet.

Nem csoda, ha jó kedvünk kerekedett. Miskát alig tudtuk kordában tartani, mert nagy hajlandóságai valának a leányzókkal tönkretenni királyi méltóságát.

De azért még sem történt semmi különös feltűnő dolog azonkívül, hogy a vendéglős egy új krajcárt sem fogadott el tőlem, mikor a vacsorát ki akartam fizetni. Úgy óvott meg bennünket Királyi Pál „a csalárd útoni potyázás” gyanúja alól, miképp tizenkét aranyat adott a vendéglősnek, hogy ezzel jutalmazza meg a felszolgáló leányokat. Aranyakat mindig tartogatott magánál Királyi, hogy számtalan sokaságú keresztgyermekének ajándéku adhasson.

Mikor elindultunk: lábaink virágokon és szőnyegeken jártak egészen a kocsiba lépésig. A gyönyörű leánysereg kettős sorfalat képezett. A vendéglős ott állott a

kocsi előtt födetlen fejjel és mély meghajlással bókolt olyan lábvakarintás mellett, hogy egy táncmester is megirigyelhette volna tőle.

E pillanatban Királyi Pált úgy elérte a nevetés, hogy fejét belenyomta a kocsi párnáiba, csakhogy ne vegyék észre. Megbizonyosodtam ebből, hogy Királyi valami dévajtságot csinált velünk, de talán a vendéglői személyzetben is gyanút ébresztett volna a nevetés, ha Somsich, „kit a helyzet gyors felismerése jellemzett,” el nem kiáltja: hajts kocsis! — és el nem vágatunk" a vasúthoz.

Ott az indóháznál mondta meg Királyi, hogy tréfából a vendéglősnek elárulta az inkognitót. Somsich komolyan apprehendált érte.

Én fölmentem Almásyval Bécsbe, és a feltűnés elkerülése végett Somsich hazament; Királyi pedig még egy napot Kanizsán töltött, hol dolga volt a kuruc Bátorfi Lajossal, kit sikerült egy áldomás ígérete árán megkérlelnie, hogy most az egyszer adjon pardont a királynak.

Almásyt többé nem látta senki, miután nagy nehezen képes voltam Ő felsége aggodalmait eloszlatni és vele elfogadtatni tervünket. Így halt meg mindenki részére Almásy, jobban mondva elhíreszteltük, hogy meghalt a külföldön, de a nép azt meséli, hogy a német eltette láb alól.

Azóta óriási mennyiségben szállítják ő felsége számára a virzsínia szivarokat. Almásy t. i. véghetetlenül szeret virzsíniázni. Az alkotmányos uralkodás, hála Istennek, minden baj nélkül megy.

Eddig tartott Deák Ferenc elbeszélése.

Különben ezt a hitetlen történetet följegyezte Királyi Pál is, és bizonyosan megtalálnók leírását hátrahagyott irataiban. Testamentumában (melyben Bátorfinak is hagyott 200 forintot a megígért áldomás fejében) elrendelte irományainak megsemmisítését, „mert nem sajtakarónak valók.” (A sajtakarónak való iratokat is elolvassák néha!)

Mikor ő felségének Tisza Kálmán kívánságára Belovárra „kellett” utaznia, hogy Strossmayer püspököt nyilvánosan megdorgálja magyarellenes magaviseletéért, egy percre a király kiszállott Kanizsán is. Nekem jutott a szerencse, hogy őt a polgártársak nevében üdvözljem, de annyira elfoglalta gondolataimat az előttem ismeretes titok, miképp folyton azon töprenkedtem, vajjon nem jobb lesz-e üdvözlés előtt rákiáltani: „Alázszolgája Miska bácsi!” Szerettem volna, ha elárulja magát.

Csakhogy oly fenséges volt minden mozdulata, hogy nem mertem szólani. Azalatt elrobogott az udvari vonat, és a szépen betanult oráció is bennem rekedett. Máig sem tudom, hogy a rabszolga királyt láttam-e magam előtt, vagy a királyi rabszolgát.

Hogy a titkot mégis kiderítsem, nem maradt más hátra, mint magához, Knortzerhez fordulni felvilágosításért. De minden faggatásom hiába volt. Knortzer diplomaták módjára begombolkozott és azt mondta: „Semmitsem tudok!”

Azaz egyszer mégis majdnem elárulta magát.

Akkor történt, mikor Bánrévi Feri és Szervei Béla pesti pajtásaim meglátogattak és Knortzer szíves invitálására lementünk pincéjébe, hol ötezer akó régi bor állott 50 és 100 akós hordó-óriásokban. Kedvünkért borkóstoló-ünnepet rendezett Frici bátyánk.

Ez az ünnepély olyan misztikus, mint a szabadkőművesek titka. Négy s-sel kell táplálkozniok elsőben is a résztvevőknek mindaddig, míg a részökre kiosztott kenyéradagot el nem fogyasztották. (Ez a négy a: sonka, szalámi, sajt és só.) Azután pedig mindenkinek egyik kezébe égő gyertyát, másikba üres klázlit kell fogni, („klázliból iszik a magyar Dunántúl, megöleli a menyecske magátull”) s előbb csöndes beszélgetés, majd halk dudolgotás, később pedig Csetevájó riadó-jának és egyéb harcias indulóknak harsogtatása mellett minden hordó-kolosszusnál stációt kell tartani.

Közben a kádár lajtorját támaszt minden hordóhoz, aztán egy istentelen nagy hébert teleszív borral és megtölti az üres poharakat.

A többi gyerekjáték. Most már csupán az a tennivaló, hogy a bort egy cugra kihúzzuk a klázliból.

De még van hátra némi formalitás az ünnep befejezésekor. Tudnillik ekkor úgy kell tenni, mintha megbotlanék az ember, esésközben a gyertyát földhöz kell csapni, hogy kialudjék, s aztán négykézláb egyszerűen fel kell menni a garádcson.

Ennyiből áll az egész. Akárki megcsinálhatja, ha pár ezer hektoliter óbora van.

Mikor a vendégszeretetet megköszönvén, búcsúztunk, világosan láttam, hogy Knortzer Frigyes nyilatkozni akar. Ujjongtam örömben: „A titok fátyola le fog hullni.”

Azonban korán örültem. Másik pillanatban Knortzer ismét megkomolyodott és a régi titoktartó ember volt, ki nem szól semmit.

Két év óta királyunk abban hagyta a virzsiniázást és (amint önök olvashatták az újságokban), elajándékozta nagymennyiségű szivarkészletét.

Ez a körülmény az én eszem szerint azt jelenti, hogy meghalt Almásy. Nem virzsiniáz már többé.

Napról-napra várom a virzsiniázás elmaradásának következményét: hogy a király lemond trónjáról. Látom azonban, hogy most is olyan szigorúan teljesíti kötelességét és pontosan elvégezi dolgait, mint a szivarzás korszakában. Éppen ezért vannak pillanatok, mikor magam is kételkedem a dolog valódisága fölött, és igazán nem tudom, hogy a történettel nem tréfált-e meg az öreg úr.